

Szerkesztőség:

Rimaszombat, Pokorági-utca
1-ső szám — Ide intézendő a
lap szellemi részét érdeklő
minden közlemény és levelezés

télyegtelen levelet nem fogadunk el.

Kéziratot nem adunk vissza.

Az előfizetés díja:

Egész évre . . . 8 korona.
Fél évre . . . 4 korona.
Negyedévre . . . 2 korona.

GÖMÖR-KISHONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

MEGJELENIK HETENKINT EGYSZER: CSÜTÖRTÖKÖN.**Kiadó-hivatal:**

Rimaszombat, Pokorági-utca
1. szám a. a. könyvnyomdában.
— Ide intézendők a kiadó hiva-
talt illető előfizetés, hirdet-
mény, nyilttér és egyéb felszó-
lalások.

A hirdetés díja:

Egy háromhasábos petsor tér-
fogata . . . 12 fillér.
Bélyegdíj minden beiktatás
után . . . 60 fillér.

Nyilttér:

Egy sor . . . 40 fillér.

Előfizetést elfogad a „Gömör-Kishont“ kiadóhivatala, nemkülönben minden hazai postahivatal, az előfizetés legzélszerűbben posta-utalvány útján eszközölhető. — **Hirdetést csak a kiadóhivatal vesz fel.**

Előre . . .

Ilyen kis városkában, mint ez a mi Rimaszombatunk, — amely azonban minden kicsisége és *kisszerűsége* mellett is vármegyei székváros, — az emberek kevés kivétellel egytől-egyig úgy gondolkoznak, hogy itt akármiféle társadalmi mozgalmat esakis kizárólag valamelyes *hivatalos* „vezérferfiúnak“ kell és szabad megindítani, másképp dugába dől minden jóra való eszme és életrevaló gondolat

Az elmúlt hét egyik, — mondhatni egyetlen kimagasló eseménye alaposan ráczáfolt erre a csatorás felfogásra.

Egypár kisebb tisztviselőkből álló lelkes csoport felkötötte a kolompot és néhány nap alatt olyan tömeg intelligens közönséget harangozott össze egy nagyon életrevaló eszme zászlója alá, aminő még számra és erkölcsi értékre nézve egy fedél alatt alig volt Rimaszombatban.

Csak ki kellett adni a jelszót és megalakult a „Tisztviselők fogyasztási szövetkezete.“

Még új az eszme, nem is egy emberé.

Mindenki érezte már legalább egy évtized óta, hogy erre itt nálunk nagy szükség van. — de azért senki sem csinálta meg. Beszéltek róla, írtak róla, (maga a „Gömör-Kishont“ évenként legalább 2—3 cikkelyben zengett erről a témáról); kívánta, akarta mindenki, de azért senki sem csinálta meg.

Hát mi az oka, hogy egy teljesen közsükséget képező általános óhajítás oly hosszú idő óta csak most tudott teljesebbé menni?

Az az oka, ami miatt más téren is színlődik Rimaszombat város közéleté, ami miatt itt a haladás szekere minduntalan kátyuba kerül, hogy t. i. e város társadalma *vezér nélkül van.*

TÁR C Z A.

Mikor a szív kihül.

Elhalóan hangzott a dal a czimbalom ezüst hangu hurjain . . .

— Fogsz-e szeretni, mond, szeretsz-e majd, ha hetekig, meglehet évekig távol leszek tőled?

— Szeretlek mindig, szeretlek örökké!

Két bársony puha kar fonódott át nyakán, erősen szorítva által és szakgatott zokogás hallatszott a czimbalom csengő hangja után. A két kar mindig szorosabb és szorosabban fogta magához azt a makaes főt, mely anyi kérelemnek, anyi szívből jövő szerelemnek ellent tudott állani és meggy messze-messze a szeretett leánytól, ki azt sem tudja miért?

— Ugy-e nemsokára visszajössz? Óh jöjj, én napról-napra várom visszaérkeztedet . . .

— Várd! Nem tudom melyik nap jövök vissza; lehet, hogy holnap, holnapután, lehet, hogy csak évek múlva. De ha van Isten, visszajövök. Ha nem jövök vissza — tette hozzá keserűen — ne bizzál még az Istenben sem.

— Ne káromold az Isten szent nevét. Ó jó . . .

— Tudom. Te egyik anygala vagy. Viseld türelemmel és megadással mit reánk mért sujtó kezével. Így könnyebbé teszed nekem is a szenvedést. Ha majd megengedi az a keményszívű anyád . . .

— Imre, ne bántsd anyámat!

— Isten áldjon meg. És ugy áldjon meg, a mint nem felejtesz el azon idő alatt, a míg távol leszek.

Imre! sikoltott fel a leány, Imre! De az ment . . . szaladt . . . el . . . el. Tehetetlenül hanyatlott a szép fő a czimbalom hurjaira, melyek mélyen vágódtak belé a rózsaszínű husba.

* * *

Özv. Pállik Béláné uradalmának vezetője volt Balkay Imre. Napbarnított arca, nemes szíve s feddhetetlen jelleme, a maga részére nyerték meg a gazdag leánynak, Pállik Ilonának a szívét. Cserébe az övét adta érte. S ha az a leány a szelid hold, — a büszke Pállik Béláné maga a nap, a tüzes lángoló nap volt. A negyvenes évek felé közeledett már, de a szíve . . . a szíve még mindig fiatalos érzéssel dobogott. S fiatalon maradt szívét Balkay Imre rabolta el. Szíve sóvárogva vágyódott egy más szívért, hevesen peggő vére viszontszerelem követelt és ezt nem talált. Gyűlölettel, természetellenes gyűlölettel

Ez magában véve még nem volna baj, mert a társadalmi erők tömörülése az egy szellemi táborban levőket vezér nélkül is képesíti a haladó kor újabb és újabb eszméinek érdekében való győzelemre, amde miképpen tömörüljenek itt ezek a társadalmi erők, ha ezer és ezer kisszerű emberi gyarlóság mindig éket ver a társulni akarók közé?!

A társadalom álmos közvéleménye megtett egy-két mondva csinált tekintélyt bálványistennek, akiknek szemhunyorítása és ámenje nélkül nem mert itt eddig gondolni és tenni senki semmit.

Az álnagyságok és áltekintélyek lomha kolosszusa ránehezült eddig minden jóra való, észszerű törekvésre Savanyu ábrázattal vagy dolyfős vigyoráccsal, esetleg arisztokratikus észre nem vevéssel kigúnyolt, lenézett, tönkre tett, letiport ez a czopfos szörnyeteg mindent, *ami nem tőle származott.*

A „kis emberek“ félve húzódtak meg, szólni se mertek, nemhogy még tenni. Elvégre nem bolond senki, hogy kitegye magát a kicsufoltásnak, fiaszkónak, eserbennyagatásnak! Azonban a „nagyfejük“, akiknek szabad volna merni, azok meg nem akartak vagy nem tudtak tenni semmit annak a fantomnak az érdekében, amit közérdeknek és haladásnak neveznek.

Igy aztán *maradt és maradt* minden a régiben, ugy ahogy volt Pató Pál ur uralkodásának legvirágzóbb éveiben, a mikor az a nóta járta, hogy: *Ej, ráérünk arra még!*

Már most az uralkodó lustaság és önimáadásban tetszelgő áltekintélyek kerékkötő hatalmának egy csapásra véget vetett az a *tett*, — mely minden beszédnél szebben beszél, — hogy Rimaszombatban néhány lelkes ember az „ap-

tektett leánya szép arczára, a mióta megtudta, hogy őt szereti Balkay. A föl-föl hangzó szeretet szava nyomtalanul hangzott el a szerelem tengerének végtelen síkján. S míg minél jobban bevezte a férfit, annál jobban gyötörte a lányt, kinek egyedüli bűne csak az lehetett, hogy szép volt, hogy szeretni merészelt. A meggyötört leány némán tűrte anyja kimondhatatlan szeszélyeit. Nem szólt róla soha Balkaynak, míg ez magától is észre vette. Nem akarta tovább tűrni, hogy Ilona ő miatta még egy perczig is szenvedjen: nőül kérte anyjától. Csakhogy nem ismerte a „nagyasszonyt.“

Gögös ujmutatás az ajtóra: volt a felelet. Balkay mozdulatlan maradt.

— Korbácsosal verjem-e hát ki?! kiáltott magánkivül a „nagyasszony.“

— Nem asszonyom! En innen nem mozdulok, míg nyíltan meg nem mondja, miért nem adja nőül hozzám leányát?

A „nagyasszony“ fogát esikorgatta. Ugy esikorgottak azok a szép fehér fogak, ugy rángatóztak azok a szép piros ajkak.

— Feleljen asszonyom!

Göresösen vonaglott Pállik Béláné. Mért nem adja nőül Balkayhoz Ilonkát? Ez a kérdés minden látszólagos nyugalmától megfosztotta. Keserűen szólt:

— Hát oda adom, ha . . . ha . . .

— Ha?

— Ha majd az én szívem kihül, — tört ki most elemi erővel belőle, — ha majd nem dul keblemben az égető szenvedély, ha majd kitombolta magát a vihar, s ha addig soha, érti, soha nem jön erre a vidékre, hogy még hírét sem halljam! S dühében sirva vetette magát a bársonyos pamlagra, míg göresösen vonagló újja ismét parancsolóan mutatott az ajtóra.

A férfiú szóttalanul hajtotta meg magát és távozott . . .

* * *

Keskeny gyalogut vezetett fel a dombtetőre, hol egy merész kanyarodással jobbra fordulva egy kicsiny tengerszemhez vezetett. Vad ibolyák és halovány kék nefe lejesek virágoztak a parton. Egy kised pad volt elrejtve a bokrok közepett, melyen két gyászba öltözött nő pihent. Vajjon kit gyászoltak? Elhunyt apát? férjet? vagy talán örökre eltávozott szeretőt? A kéklő tengerszem csendesen bámult a szóttalanul merengő hölgyekre.

— Dicsértessék az Ur! zavarta meg a csendet egy paraszt, ki zsiros kalapját levéve köszöntötte a nőket.

Mint ijedt madárka rebbent fel merengéséből az

róbbak“ közül, megtudta csinálni a réges-régóta kívánt fogyasztási szövetkezetet, jóllehet, ennek eszméje nem is a bálványistenek koponyájából került ki.

Ebben igen nagy tanulság rejlik a jövőre, mert ez által bebizonyosodott, amit eddig senki se mert hinni, hogy a haladás szolgálatában joga van bár akárkinek is a maga életrevaló eszméit a közélet fórumára dobni, s ezeknek diadalra viteléhez nem okvetlenül szükséges, hogy a hivatalos ranglétra legfelső fokán álló primipulusok vagy a társadalom nyakára nőtt mondva csinált tekintélyek legyenek a szóvivők. Ha lehet: velük, ha nem lehet: nélkülük is módjában áll a társadalom *friss* elemeinek ujat és hasznosat teremteni. Ha ama megfakult félistenek fanyalognak, hát nem kell velük törődni. Kicsinylő, fumigáló megjegyzéseiket semmibe kell venni.

Ha maradni akarnak, hát maradjanak.

De akinek van eszméje és gondolata a közjó és haladás érdekében, az ne húzódjék vissza, mint eddig. Ne törődjék azzal, hogy mit mondanak hozzá a hivatalos és nem hivatalos bálványkolosszusok, hanem legyen *bátorsága* és vegye fel a zászlót:

„Előre!“

Vármegyei rendkívüli közgyűlés.

Gömör-Kishont t. e. vármegye legutóbb megjelent „Hivatalos Értesítője“ a következő hirdetményt hozza: „A képviselő választások alkalmával fizethető fuvardíjak megállapítása tárgyában a múlt évi október 25-én tartott bizottsági közgyűlésben 21555. sz. a. hozott határozatot a m. kir. belügyminiszter jóváhagyására alkalmasnak nem találván; — folyó évi márczius hó 20-áról 26240. sz. a. kelt rendeletével a fuvardíjakról alkotott szabályrendelet

ifjabbik, nyugtalanul ugrott fel a másik: „Csak egy paraszt“ susogta magában és „Ó“ rá gondolt. A paraszt mélan bámulva állott tovább is a tengerszem partjánál. Félve tekintett a nőkre, a zsebében kotorászott, mintha valamit akarna adni, de nem tudja miként fogjon hozzá. Az idősebbik nő, hogy elülze a nyomasztó esendét, megkérdezte tőle a tengerszem nevét.

— Izra, felelt ez.

— Mily különös név. Nem tudja, miért hívják így e tengerszemet?

— Nagy harez volt itt valamikor — kezdé az öreg — és a gyermektől az aggastyánig minden férfi fegyvert vett kezébe. Apámtól hallottam, hogy még Árpád idejéből maradt fel e történet. Árpád megüzente Zalának, hogy adja meg magát földestül, népestül. A büszke fejedelem mitsem hajtott a még büszkébb szavakra és feleletül minden fegyverfogható férfit a harezterre állított. Vagyonát, kincseit amott a Bába hegy tövében rejtette el, mond az öreg paraszt a közeli hegyre mutatva, de legbecsesebb kincsét, szemefényeként őrzött leányát, Izrát, oda el nem rejtthette. Leghűbb emberére, kincstárnokára Radimóra, erre a csalárd emberre bizta. Mig Zalán és emberei a harezba vonultak, Izra és Radimó az amott látszó Szaláncz várába rejtőztek el. A vár Zaláné volt, onnan lett a neve is Szaláncz. A magyarokat Zoárd vezette Zalán hadai ellen. A csatát Zalán vesztette el. Hadserege megfutott, maga Zalán is futásban keresett menedéket. De futásközben eszébe jutott Izra leánya. Követet küldött Radimóhoz, hogy uttalan utakon meneküljön utánna, Zoárd azonban hamarabb ott termett. Embereitől elválva, egyedül bolyongott a sűrű rengetegben, mig egyszer egy szép özet pillantva meg, rá fogta tegezt. Abban a pillanatban jelent meg az őz tulajdonosnője: Izra, kissé hátrább Radimó embereitől követve. Mindketten elbűvölve állottak meg. Az ismeretlen sohasem látott fegyverzet, de még inkább daliás alakja lebilincselte Izra szeméit — fogva maradt a szép szem sugarinál Zoárd. Izra tért magához elébb.

— Ne bántsd jó vitéz szelid özikémet!

— Ki vagy te? kérdi Zoárd.

— Zalán leánya, Izra.

— Én Zoárd vagyok, magyar vezér.

Sikoltva futott özikéjéhez Zalán leánya. E pillanatban jött meg Zalán követe. Ő már ismerte Zoárdot. Lár-mázva szaladt a nem messze heverésző társaihoz, kik első pillanatban azt sem tudták, fussanak-e vagy Zoárdra vessék magukat? Radimó azonban már ott volt Izránál, kinek szép haját kegyetlenül csavarta kezére, hogy el ne

ujabbi tárgyalását és megállapítását rendelte el, mely munkát elkészítése, s az ügy beható tárgyalása végett rendkívüli vármegyei közgyűlés megartása válván szükségessé, — annak határidejéül főispán ur ő méltóságával egyetértőleg — folyó évi április hó 28-ik napjának d. e. 9 órája Rimaszombat városába, a vármegye székházának nagytermében tüzetett ki. Midőn erről vármegyénk közönsége ezennel értesítették, a vármegyei bizottság t. tagjai egyidejűleg hivatalból tisztelettel felkértek, hogy a fent kitűzött határidőben minél nagyobb számban megjelenjen s a tanácskozásban részt venni sziveskedjenek. — Rimaszombat, 1900. április hó 14-én.
Bornemisza, alispán."

Földmivelők Országos Egyesülete.

A múlt vasárnap egy nevezetes, az egész nemzettest életére jelentékenyen kiható mozgalom testesedett meg Budapesten.

Négy száz főre rugó — 45 vármegyéből összesereglett — kisczarda, középirtokosok és a nép érdekeit szíven viselő, adtak egymásnak találgatók, hogy megvitasák a *Szönyi* Zsigmond által megpendített „Földmivelők Országos Egyesülete” megalakítását.

Ott voltunk azon az értekezleten; láttuk a népet, — beszélünk velük; s örömmel regisztráljuk azt a kitoró lelkesedést, melylyel az eszmét fogadták! Lelkes és okos parasztagdák virágos nyelven és keresetlen őszinteséggel nyilatkoztak meg a kérdésben, — örömmel tették magukévá a felvetett eszmét, melynek pártolására, terjesztésére és a „Földmivelők Országos Egyesületé”-nek megalakítására örömmel vállalkoztak.

Kiküldték a lelkes és önzetlen egyénekből megalakított táborukat, hogy az, mint végrehajtó bizottság — a legsürgősebben készítse elő a munkát, úgy, hogy az országos jellegű egyesület még e hó folyamán véglegesen megalakulhasson.

* * *

Az értekezletet *Szönyi* Zsigmond nyitotta meg, rövid bevezető szavak után felolvasván a jelenlevőknek a „Földmivelők Országos Egyesülete” megalakítása ügyében kiadott következő felhívását.

„Mindinkább köztudatba jut az, hogy a földmivelők érdekeinek védelme és a gazdálkodás színvonalának emelése az eddiginél fokozottabb istápolást igényel, — mert a földmivelők képezik a nemzeti lét fundamentumát. Ezen fundamentum erősítése tehát elsőrangú állami érdek. A meglévő egyleti intézmények pedig nem voltak képesek a földmivelők összességét fölkarolni s ügyüket ápolni. Ez indokolja azon kezdeményezésünket, hogy Budapest székhelylél egy országos egyesületet alkossunk, a melynek kapuja nyitva legyen a legkisebb földmivelő előtt is, és a mely nem szűnő buzgalommal foglalkozzék azon kérdésekkel, a melyek a földmivelők helyzetének javítására szolgáljanak.

Feladatai ezen egyesületnek:

1-ör. Tolmácsolani a magas kormány előtt a földmivelők méltányos érdekeit és óhajait s minden erővel azon iparkodni, hogy ezen érdekek, illetve óhajok érvényesüljenek.

2-ör. Kipuhatólni az ország minden részében azokat a nehézségeket, a melyek a föld megművelésének és okszerű kihasználásának útjában állanak, — és tanácsokkal szolgálni a földmivelőknek a gyakorlati mezőgazdaság célravezető eljárásai tekintetében; — továbbá minden rendelkezésére álló eszközzel oda hatni, hogy a gazdálkodás színvonala emeltessék, a gazdasági jólét terjedjen.

menekülhessen, mint már azt sokszor megkísérelte, hogy durvaságától megszabaduljon.

— Segíts jó vitéz, esengett Zoárdhoz.

Ez azonban a nagy sokaság ellen mit sem tehetett. — Vissza jövék érted, kiáltotta oda a menekülő vitéz és eltűnt a sűrűségben.

Radimo durván vezette vissza Szaláncz várába a fejedelmi lányt. Démoni nevetéssel tudatta vele, hogy ha még holnap is vonakodik övé lenni, megöli. Izra azonban nem várta meg a holnapot. Ejjel egy alkalmas pillanatban elszökött a várból és ide erre a helyre menekült. Abban a kis barlangban huzódott meg, ott a leányasszony háta megett, melynek azonban ma már csak a romjai láthatók.

Az ifju nő önkénytelen felkelt s közelebb lépett a bokrok fedte barlang romjaihoz.

Mikor Radimo megtudta Izra szökését, folytatta az öreg, utánna indult embereivel. A nyomok elarulták a menekültöt. Gyönyörű hajánál fogva huzta elő a barlangból és hiába esdett kíméletért, kegyelemért.

Már hallatszott a magyar vitézek tárogatója és lassan-lassan Zoárd hívószavát is ki lehetett a zajból venni.

Radimo látta, hogy Izrát magával nem viheti, szívébe döfte törét. A leány holtan rogyott össze.

A rohanó Zoárd látta Radimo gaz tettét és üldözöbe vette. Radimo arra az ingovány felé menekült, és az öreg a közel fekvő mocsár felé mutatott. Ott érte utól Zoárd bosszuló töre. Ott konzolták le embereit a magyar vitézek és gaz vérükből keletkezett a mocsár.

Izra vére ezalatt csendesen folydogált. Nem állt el az, hanem folyt-folyt, míg lassan-lassan elvesztette szép piros színét és e tengerszem lett belőle. Azért nevezik a tengerszemet Izrának — fejezte be regéjét az öreg beszélő.

*

A fekete ruhás lány irigylve gondolt a fejedelmi leányra, ki szenvedését megváltotta halálával és kinek oly szép emléket emelt a nép örökbáji költészeté. Vágyakozva tekintett a tengerszem sima tükreibe és elmélázva gondolt a messze bujdosó Balkay Imrére. A büszke „nagy asszony” daczosan dobott oda egy pár krajezárt az öregnek, és oda vette szót hozzá: „köszönöm.”

Az öreg lehajolt egy elesett krajezárért, miközben egy levélke esett ki a zsebéből.

— Igaz, — szólalt meg, — ezt egy ur adta, hogy adjam által, és hogy választ is kérjek rá.

Pállik Béláné elvette a levelet.

„Kihült-e már az a szív?” — Ez egyetlen sor állott

3-ör. Buzdítani a földmivelőket a szövetkezésre, a melynek útján olcsóbb hitelhez jussanak s terményeiket előnyösebben értékesíthessék, tehát odahatni, hogy gabona, tej, vaj, tojás és bor, szóval minden erre alkalmas termelvény a szövetkezés által jobban értékesíthessék, olcsóbban biztosíthassanak tűz és jégkár ellen stb.

4-er. Közreműködni a részben, hogy a kormányzatnak a földmivelés előmozdítására irányuló tevékenysége iránt a földművelő közönség kioktatva legyen, hogy így azt hasznára fordíthassa.

5-ször. Kiszűkölni a gyárosok és nagykereskedőknek, hogy a tagok kedvezményekben részesüljenek.

6-szor. Támaszúlni szolgálni a földmivelőknek oly esetekben, midőn mezőgazdaságuk üzésében védelemre szorulnak.

Hogy pedig ezen magasztos céljait elérhesse:

1) Olcsó — 4 koronás — tagdíjakat állapít meg a kisebb földmivelők, néptanítók és lelkészek, — és mérsékelt, 10 koronás tagdíjakat a nagyobb birtokos gazdálkodók, haszonbérlek és gazdatisztek irányában, nehogy a tagdíjak magassága gátul szolgáljon az egylet üdvös tevékenységében részt venni akarókra nézve.

2) Egészen olcsó, praktikus szaklapot indít meg, melyet a tagdíj fejében a tagok részére ingyen küld meg, — a magasabb tagdíjat fizető tagoknak a már fennálló jeles szaklapok egyikét küldi meg a tagdíj fejében.

3) Egy agitationalis alapot teremt, melynek céljaira gyűjtést indít.

4) Elnökséget, végrehajtó bizottságot és választmányt szervez, a melyben kisebb és nagyobb földmivelők egyaránt helyet foglaljanak. Ez állások tiszteletbeliek.

5) Az országban minél nagyobb számban gazdaköröket létesít és azokkal az összeköttetést ápolja, oda törekedve, hogy az ország minden részével ekként a szellemi érintkezést élénken fenntartsa és az egyesület áldásos céljait minél szélesebb körökben megvalósulásra juttassa.

6) A vallási dolgokat és a politikát, melyek a surlódásoknak meg nem szűnő forrásai, minden ténykedéséből kizárja, — egyedül azon magasztos feladatok megvalósítására fordítva minden tevékenységét, a melyek a földmivelők boldogulásának minél fokozottabb elérésére vezetnek!

Szönyi Zsigmond.

A felhívást kitoró lelkesedés és éljenzék követte s az értekezlet elnökül *Kristóffy* József országgyűlési képviselőt, jegyzőül pedig *Nagy* Dezsőt választották. Az elnök fejtegetés tárgyává tette az alakítani szándékolt egyesület jogosultságát, a melyet a maga nevében elkerülhetetlen és sürgős szükségnek jelez. Mert a most folyó nagy gazdasági versenyben — ugymond — az egyes meg nem állhat; az erők e hatalmas versenyében a kis ember, mint az atom, elvész a semmiségben; ellenben az egyesülés az egyenként gyengéket is hatalmassá és erőssé teszi, különösen életfeltétel a szövetkezés a gazdasági érdekek előmozdítására, melyet a most megalakítandó egyesület programjának főpontjává, végezőjévé tűzött ki.

Az alakítandó egyesületben a munkakört, az egyesület tevékenységét ő két részre osztaná. Egyik a vidéki, másik a fővárosi, a központi munkásság lenne. A vidékről az egyesületnek maga körébe kellene vonnia a népet, s szervezni köztük a hitelszövetkezeteket. De szervezni kellene a mezőgazdasági termények értékesítésének ügyét is. Ez szinte életkérdés! Mert ez a kérdés is csak szövetkezve és egyesült erővel oldható meg, úgy, hogyha nagy quantummal jelenünk meg a piacon és ha van a dolog rendezésére egy központi organum. Ha ez meg van, akkor megy a dolog; de másképen nem! És ha megy, akkor a gazda kezében marad a közvetítők mai túlmagas haszna! Fontosnak tartja a szövetkezetét a gazdasági eszközök és jó vetőmagvak olcsó bevásárlása miatt

a levélben. — Mindig és mindenütt csak ez a kérdés kiáltott fel hevesen. Mondja meg küldőjének, hogy az a szív soha-soha nem fog kihűlni. Válaszolt úgy mint egykor és azóta már sokszor, nagyon sokszor. Szerelme nem esőkent, gyűlölete csak növekedett.

Az öreg ember hálálkodva távozott.

A büszke „nagy asszony” dühösen gyűrte össze a papírkát és dobta be az Izrába. A lányka sóhajtva tekintett a vízbe hulló papiros után, mintha sejtette volna, hogy boldogsága is akképp szállt a sirba.

* * *

Haiotti csend van az urasági kastélyban. A „nagy asszony” nagyon rosszul van. Már napok óta küzd a halállal, napok óta fekszik önkívületlenül, de mikor egy pillanatra újra magához tér, s megpillantja önfeláldozó ápolónőjének, leányának sápadt arcát, beesett szeméit, megint daczosan susogja:

— Nem! Az én szívem nem fog kihűlni.

De hátha kihül, te daczos asszony? Hátha nem könyörül meg rajtad a halál, úgy miat te nem könyörülsz meg leányodon? Mi lesz akkor?

Ez a kérdés gyötörte a haldokló nőt. Nem akarta, hogy az a barna arcú férfiú valaha még boldog legyen. Nem törődött saját leányával, feláldozta annak boldogságát. Örült szenvedélylyel telt szíve me a halál küszöbén is szerelemért sovárgott. S mert ezt nem kapott, gyűlöletében csak annál inkább dühöngött. Szívében még az utolsó pillanatban is tombolt a vihar — még akkor meleg volt.

Élesen hangzott végig a csengetyű szava. A haldokló papot és jegyzőt hivatott. Gyónni és végrendeletet akart. Saját kezeivel írta meg rövid végrendeletét és még szilárd vonásokkal írta alá nevét. De ezután már rohamosan közeledett a véghez Nagy akaratereje csak még annyira volt képes, hogy odavesse a papírra e sorokat: Balkay Imrének. „A szív már kihült.”

A kastélybeli szolgálk erősen találgatták, hogy miért távozott a pap oly haragosan. Lassan-lassan közbük is kiszivárgott a hír, hogy a pap valamiért megtagadta a felmentést a meghalt nagyasszonytól.

... Eltemették. A kihült szív utat engedett két egymásért forrón dobogó szív egyesülésének.

* * *

— Az elhunyt akarata a következő — olvasta a jegyző a „nagyasszony” végrendeletét. — Vagyonomat szeretett leányomra Ilonára hagyom, azon feltétel alatt, ha Balkay Imréhez megy nőül. Akarom pedig ezt azért,

is, — valamint ugyancsak fontosak a megalakítandó vidéki gazdakörök, melyek a központnak lennének vidéki képviselői és a melyek közvetlenek a vidéki tagok és a központ közti érintkezést.

De nem kevésbé fontos a belső, a fővárosban kifejtendő központi tevékenység is. Szükséges ez azért, hogy itt is legyen a kisczardának egy közvetlen képviselője, érdekeiknek védője és szószólója. Mert ma nincs olyan egyesület, a mely a nép érdekeit közvetlenül szolgálja; nincs a kisczardának közvetlen képviselője. Ez pedig szükséges és a kisczardának nagyon fontos érdeke, hogy a kormány, ha tesz valamit, hallgassa meg a nép képviselőt, az érdekeit szolgáló egyesületet is! Itt van most épen a telepítés és parcellázás szönyegen levő kérdése. Ez is közről érdeklí a kisczardákat úgy gazdasági, mint nemzeti szempontból egyaránt. Mert most és a kérdésben van égető szükség arra, hogy a földmivelők érdekei tekintetbe véssenek, hogy a földmivelő kisczardák képviselve legyenek, nehogy üzérkedés történhessék a földdel. Öröködni kell ugyanis, hogy a föld a nép, a földmivelők kezébe jusson. Ebben a munkában ő — az elnök — is részt kíván venni, és hiszi, hogy a nép megérti a célt, mely a nép védelmére irányul. És hiszi, hogy fel fog ébredni a köztudat, hogy a nép, a földmivelők, az állam legerősebb eleme, mert hisz a nép a nemzet életfájának gyökere! Tartsuk fenn ezt a gyökeret, akkor megél a fa is!

A tetszéssel és zajos helyesléssel fogadott elnöki megnyitó után *Vasadi-Balogh* Lajos szót a tárgyhoz. Az idők szűlik meg az eszméket! — mondá, — és most csak az a kérdés, megérett-e a nép erre a dologra, van-e a népben érzék, vágy, akaratkészség fáradni, áldozni? mert eddigelé csak a mérhetetlen közönyön tört meg minden jóakarat! Mert a magyar nép érzéketlen és kevély volt eddig s a népnek ez a vonása állított be minden haladást!

Orldódy Lajos szükségesnek és hézagot pótlónak látja az itt megbeszélte földmivelők egyesületének megalakítását; mert bár meglévő gazdasági egyesületeink igyekeztek tőlük telhetőleg a kisczardák ügyét is felkarolni és helyzetükön javítani, de az nem sikerült, a minek legfőbb oka a szervezet tökéletlensége volt. Már pedig az őriási számot reprezentáló parasztság joggal várhatja érdekei közvetlen képviselőjét, különösen mikor bebizonyult az, hogy a meglévő gazdasági egyesületek retortái az ő képviselőitükre alkalmatlanok.

De szülő időszerűnek is látja a dolgot. Ma már ugymond — a népoktatás kérdése oda fejlődött, hogy a kisczardák érettek az önállóságra, és teljesen érettek arra, hogy tovább képzésükre is gondoskodjunk. Meg kell tanítani a népet nemcsak a váltók alá az „elfogadom”-ot odairni, de meg arra is, hogy a maga üdvére és javára intézményeket is teremthessen.

Desseffy Arisztid a sárosszegyei fogyasztási szövetkezetek áldásos hatására és a nyomukban járó gazdasági jólétre utalt. Ez is egyik indokul szolgálhat arra, hogy a kisczardák tömörüljenek.

Hj. *Kepes* József örömmel látja, hogy immár az ő órájuk is ütött. Köszöni az önzetlen fáradozást, a mit a vezetők a nép érdekében kifejtettek. Ő és kisczardatársai ezt hálával veszik tudomásul, és belátván, hogy a szövetkezés óriás előnyökkel jár, tüzzel és lélekkel rajta lesznek, hogy az új egyesület ne csak megalakulhasson, de nagyra is növekedjék.

Ferencz József örövendve tapasztalja, hogy az idő itt van, a mely nemcsak szűli, de meg is érleli az eszméket. A „földmivelők országos egyesülete” eszméje is immár megérett arra, hogy testet öltjön, és betöltse azt a véghetetlen űrt, mely a nép s a felső tízezrek közt tátong. Szívvel-lélekkel csatlakozik a mozgalomhoz s mindent elkövet, hogy ahhoz vidékének kisczardáit is csatlakozásra bírja.

A jegyző elakadt. Szomoruan sajnálkozóan tekintett az előtte levő párra, kik közül még a leány boldogan tekintett kedvesére, ez megindultan suttogta:

— Legyen könnyű neki a föld.

A jegyző még mindig habozott, míg egy hosszú sóhaj után akadozva fogott hozzá újból az olvasáshoz, „Ő akarta így”, mormogta.

— Akarom pedig azért, mert Imrét, ki hosszú ideig volt kedvesem...

Kétségbeesett sikoltás szakította félbe a jegyző szavait. A gyászruhás leányka eszméletlenül rogyott össze. A barna arcú férfiú halálsápadt arccal lépett közelebb a jegyzőhöz és izgalomtól remegő hangon kérte a végrendeletet. Az szólanul nyujtotta át. Ott — ott volt az a kétségbeesett szó.

A „nagyasszony” szíve még holta után sem hűl ki.

Balkay az eszméletlen leányon segített. Szomoruan tekintett rá, az életre tért leányok sűrűn hullottak könnyei sápadt arcára. Szemrehányó, bánatos hangon kérdezte:

— Mit hitegetett hát?

A férfiú nem tudott mit felelni Kinós csend volt a teremben. A jegyző halkan távozott, vádolva lelkiismeretétől, hogy akarata ellenére bár, de mégis ő volt a bubánat okozója.

— De Ilonkám, hallgass meg. Istenemre, nem, nem, nem volt úgy soha, mint azt anyád írta. Esküszöm az élő Istenre, szerelmemre, szerelmünkre, hogy soha rajtad kívül más nőt nem szerettem.

Ilonka esendesen rázta a fejét.

— Ne, ne esküdjön. Mért írta hát akkor anyám?

— Miért írta? kérdé keserűen a férfiú. Miért írta? ismétlé újból. Mert... mert... félt megmondani az igazat.

A halott lánya félve tekintett rája. Szemei kérdően tapadtak Balkay arcára.

— Nem. Ne kívánd azt tudni.

— Ne is mond hát és ezzel kibontakozva a férfi ölelő karjai közül, elfutott mint egy megsebzett őzike.

* * *

Az öreg paraszt ember ijedten szaladt le a keskeny gyaloguton az Izrához. Abban a pillanatban nagyot loacsant a tengerszem csendes tüköre és csak a mindig szűkebb és szűkebbre szoruló vizkarikák mutatták, hogy ott egy boldogtalan keresett utat ahhoz a boldogsághoz, mit itt a földön fel nem lelhetett. A víz freccsenő cseppjei arra a bokorra hullottak, hol egykor mint a monda regéli: Zoárd buslakodott, meghalt kedvese, Izra után.

Piscator.

Az elhangzott beszédek után *Kristéffy* elnök összegezi a hallottakat, melyből megállapítja, hogy a felszólalók mindegyike és az általános helyeslések is csak azt igazolják, hogy általános az obaj miszerint megalakuljon az itt kifejtett eszmék szerint a „Földművelők országos egyesülete”. De szükségesnek látja a megalakulást azért is, mert azt egyrészt a súlyos idők parancsok, másrészt meg a földművelők is akarják! Az elnökök alatt megválasztott és kiküldött, s br. Mansdorf Géza, Vasadi-Balogh Lajos, Ordódy Lajos, Dessewffy Arisztid, ifjabb Kepes József, Ferencz József és Szőnyi Zsigmond tagokból álló végrehajtó bizottság odaadással fog nehéz teendőihez, gondoskodni fog mindenről, végzi a taggyűjtést, elkészíti az alapszabályokat, hogy lehetővé tegye a mielőbbi végleges megalakulást. Biztos uton haladva és erős akarattal — nem kétli — sikerülni is fog megalapítani azt az organumot, melynek a nép, a földművelők milliói veszik hasznát. És ez a tudat lelkesíti őt és társait, de az lelkesítheti a földművelőket is; mert csak így lesznek a kicsinyek erősek és hatalmasak, és így lehet a földművelők összessége az államélet fájának életet adó hatalmas gyökérzete.

Nagy Dezső szölt ezután buzdító szavakban a néphez, összetartásra és erőtgyűjtésre híván fel őket. Az összetartás, a szövetkezés adja meg — ugymond — valalkozásunknak az erejét, és ha ez megvan, a kibontott zászlóval bátran előhaladó bizottságnak sikerülni is fog az ügyet diadalra vinni s a kiszagzák annyira kívánatos közvetlen képviselést megteremteni.

Dörgő éljenzés hallatszott fel e szavakra s a nép — a jó népfelkesedve és örömtől kipirult arczeval oszlott szét, hogy hirtül vigye falujába az örvendés eseményt!

* * *

A mag tehát el van vetve, — csak az a kívánatos, hogy termő talajra hullott legyen! A nép, a földművelők, teljesen alkalmas elem az erősödésre és erősítésre, mert megvannak benne a magyar jó tulajdonai és az erősödés tényezői. Ha nem üres szó, hanem meggyőződéssel sugallta azokat amik a forumon csak legutóbb is elhangzottak, — örvendve kell, hogy tudomásul vegye az állam és társadalom egyaránt, hogy immár a kiszagzák is öntudatra ébredtek és a saját ügyük védelméért actióba léptek.

Hisszük és reméljük, hogy a földművelők országos egyesületté alakulásán ott lesz minden komoly és gondolkodó hazafi, és hiszünk, hogy törekvéseiket támogatni fogja az állam és társadalom egyaránt annyival is inkább, mert a nemzeti erőnek a parasztságban van az alapja.

Pedig csak szilárd és erős alapra lehet felépíteni az egységes és erős magyar államot.

Színház.

Mint lapunk mult számában jeleztük, *Kiss Pál*, az eperjesi színikerület derék igazgatója jól szervezett társulatával megkezdte városunkban működését. A társulatnak néhány kiváló tagja van, de mindannyian intelligens, törekvő színészek, kik a közönség támogatását megérdemlik.

Az első előadás, mult kedden a „Dolovai nábob leánya” volt, melyben mindjárt kiténtek a társaság kiváló tagjai. A szerdai előadás: a „Gésák” szintén összevágó volt, a szereplők jól megállták helyüket, csak a kar volt gyenge. A hölgyek közül kimagaslók *S. Berczik* Margit, a primadonna, ki iskolázott, szép terjedelmű, kellemes hangjával minden fellépéskor óriási sikert arat. Közönségünk már régóta ismeri őt, s a jól megérdemelt elismerésben és tapsokban szívesen és bőven részesíti. — Mellette első helyen említendő *Sz. Kendi* Boriska, ki kellemes hangjával s ügyes játékával egy csapásra meghódítja a közönséget. *M. Erdélyi* Kornélia, *Vajda* Ilonka és *P. Szepessy* Paula méltó helyet foglalnak el a kiváló tagok között. A színiakadémiát végzett *Vajda* Ilonka igen csinos és kedves színpadi jelenség. A férfiak közül *Miklóssy* Gábor, *Falussy* István, *Tábori* Emil és *Szabados* Sándor bizonyultak jó erőknak. Különösen *Tábori* aratott óriási sikert az „Aranykakas”-ban, *Falussy* pedig „Sulamith”-ban játszott jól, *Szabados* mint *Romeo* aratott szép sikert.

Csütörtökön április hó 19-én adatott „Árendás zsidó” népszínmű. Szövegét írta Klárné, zenéjét Hegyi Gyula szerzette. *Blum* Dávid szerepét *Tábori* személyesítette, kitünően jellemezve a jólelkű, fogadott gyermekét is rajongásig szerető apát és tiszta jellemű embert. Száli szerepét *Sz. Kendi* Boriska játszotta mély érzéssel. *Erdélyi* Cornélia (Betti) kedves, ártatlan és jó szívével csakhamar maga részére hódította a közönséget. *Falusi* (László) gyönyörűen énekelt, csak egy kis jobbban fejezte volna ki azt a nagy szeretetet, mit *Betti* iránt kellett éreznie.

Pénteken április 20-án a „Mozgó fényképek”, *Blumenthal* és *Kaldebürg* kitünő vigjátéka került színre. *Kapor* szerepében *Miklósi* remekelt, úgy játéka mint mimikája kitünő volt. Nem kevésbé tetszett *Tábori* is. *Szabados* Menszki *Boris* szerepében ügyesen, jó felfogással és kitünően alakítva játszotta. Igen jó volt még a *Kapor* felesége, *Mariska* szerepében *Kendi* Boriska, valamint a békét megbontani nem akaró szelíd anyós: *P. Szepesi* Paula. *Kaján* Tóbiást *Szilágyitól* már láttuk, akkor is, most is jó volt. — A közönség igen jól mulatott.

Szombaton április 21-én „Sulamith” *Goldfaden* gyönyörű operája adatott. A mi színpadunk kicsinységéhez mérten a díszletek igen csinosak voltak, a jelmezek korszerűek. A szereplők közül elsősorban *S. Berczik* Margitot, *Sulamith* személyesítőjét kell megemlítenünk, ki nehéz szerepét kitünően oldotta meg, dalait szépen, érzéstartalatosan, szívesen szólóan adta elő, játéka kedves, s drámai jelenetekben is megkapó volt. Igen jó volt *Falussy* (Absolon), szép dalairól sokszor aratott tapsvihart. *Kendi* Boriska — mint *Abigail*, szép tánczával gyönyörködtette a közönséget. *Miklóssy* (Zingitang) mosolyra derítette a közönséget. *Miklóssy* (Zingitang) mosolyra derítette a közönséget. Az előadás egészben véve tetszett a nagyszámú közönségnek, s sikerült, összevágó volt, kivéve a kérés karát, mely erősen disharmonikus volt. Kár, hogy a darabban előforduló legszebb énekrész, a „Kolnide” elmaradt.

Vasárnap a darabot megismételték, s a benne elő-

forduló gyönyörű énekszámok ez este is nagy hatást keltettek.

Hétfőn 23-án *Shakespeare* örökbecsű szomorujátéka: „*Romeo és Julia*” került színre. *Szabados* Sándor *Romeo*t mély érzéssel, jó felfogással és általános tetszés mellett játszotta. Az erkélyjelenet és a mély fájdalom kifejezése, mikor *Romeo* meghallja száműzetését, valóban hatásos volt. *Vajda* Ilonka (*Julia*) igen kedves jelenség volt, ki az ártatlan, mélyen érző és fenkölt lelkű, szerelmével minden áldozatra kész nőt remekül festette. Az est egyik igazán dicsőre méltó szereplője volt *Miklóssy*, ki *Mercutio*t a könnyű vérű, de nemesen gondolkodó, ambiciós lovagot kitünő alakításban mutatta be. A dajka szerepét *Szepessy* Paula jól játszotta. Az egész előadás élvezetes volt, s az ifjuság a szereplőket nyílt színen is lelkesen tapsolta.

Kedden, április 24-én „Az arany kakas”, *Blumenthal* és *Kaldebürg* kitünő vigjátéka került színre. A darab előadásáról teljes elismeréssel és dicsőre méltó szóvalhatunk. *Dachsmayer* *Nepomuk* János szerepét *Tábori* kitünően játszotta, szöficzamodásai ügyesek voltak, játéka kedves és művészi volt. Nem kevésbé jó volt *Miklósi* a *Fürge* Antal fizető pénzér szerepében, mit jó felfogással, alapos készütséggel és páratlan jó kedvvel személyesített. *Erdélyi* Kornélia (*Szizka* *Julianna*) igen szépen játszott, énekszámjai kedvesek voltak és tetszetek. *Szabados* Sándor (*Gyárfás* *Béla* ügyvéd) mozdulatai ügyesek voltak, de szerepét nem tudta eléggé. — *Vajda* Ilonka az okos, de tartózkodó, selypítését szégyenlő leánykát kitünően személyesítette. — A darab maga egyike az újabb színirodalom legjobb bohózatainak, hol nem annyira a helyzet komikumai, mint a szójátékok száz és száz ügyes alkalmazása tartja folytonos jó hangulatban és derűltsgben a közönséget.

Hirek és vegyesek.

Egyházi kinevezés. Az elhunyt *Findura* István helyére seregi plebánossá *Gyöngyössy* András losonci káplán nevezetett ki.

Eljegyzés. *Szentesi Tóth* Kálmán, a helybeli főgimnázium jeles tornatanára, eljegyezte *Remetén Koszay* Mariskát. Tartós boldogság legyen osztályrészük!

Ünneplés. *Kun* Bertalan ev. ref. püspök f. hó 24-én érte el miskolczi lelkészkezdésének félszázados évfordulóját. A tiszteletré méltó egyházfőnök ez alkalomból való ünneplésére az egyház és a miskolczi társadalom nagyban készült.

A képviselőváltás. Képviselőnk pénzügyigazgatóvá való kinevezése egyre késik, s az új választás sem foglalkoztatja nagyon erősen a közvéleményt. Ujabbban a *Draskóczy* László feledi főszolgabíró neve került forgalomba, s a választók bizalommal fordulnak a szabadelvű-párt közbeesülésnek örvendő hívéhez. Biztosra veszik, hogy az ellenzék is állit jelöltet. Egyelőre a fegyverszünet jegyében élünk, s bevárjuk: vajjon ez ülészakra kell-e csakugyan képviselőt választani, vagy a pénzügyigazgatóság marad egyelőre az eddigi helyettesítő vezetés mellett.

Egyházmegyei közgyűlés. A gömőri ev. ref. egyházmegyei rendes tavaszi közgyűlését f. hó 18-ikán tartotta meg *Rozsnyón*, melyen nemesak a lelkészi kar, hanem a világi elem is feltünő nagy számmal jelent meg. A közgyűlést megelőző nap délutánján lelkészi értekezlet tartott *Csabay* Pál elnökölte alatt, melyen a leköszönt elnököt ujabb hat évre nagy lelkesedéssel ismét megválasztották, a jegyzői tisztelet *Simon* Mihály és *Dusza* János lelkészekre bízták. Másnap reggel 8 órakor isztentisztelet volt az ág. ev. testvérelekezet nagy templomában, mely alkalommal *Czinke* István rimaszombati lelkész tartott nagyhatású egyházi szónoklatot. A kitünő egyházi beszédet a közgyűlés jegyzőkönyvébe iktatni határozta s erről a rozsnói ref. egyház külön lenyomatot is készített s így alkalma lesz megismerhetni azoknak is, kiknek nem volt módjuk meghallgatni. A 10 órakor kezdődő gyűlésen *Nagy* Pál esperes és *Bornemisza* István, mint jelenlévő legidősebb világi tanácsbíró elnököltek, a zöld asztal körül ott láttuk a világiak részéről még *Bornemisza* László alispánt, *Tornallyay* Zoltánt, *Lukács* Gézát, *Molnár* Józsefet, *Baksay* Istvánt, *Samarjay* Jánost, *Os-váth* Dánielt, *Dr. Veres* Samut, *Diószeghy* Dezsőt stb. továbbá *Czinke* István, *Ruszkay* Gyula, *Csabay* Pál, *Kupay* Dénes, *Sághy* Sándor, *Batta* György papi tanácsbírákat, *Vatay* L. főjegyzőt, *Búzi* Márton és *Pósa* Lajos aljegyzőket. A tanácskozás folyama alatt elintéztettek az egyházmegyei kormányzásnak a tavalyi közgyűlés óta felmerült ügyei, melyről annak idején a felvett jegyzőkönyv fog részletesen beszámolni. Délután 1 órakor 200 terítékű bankett volt a „Sas” vendéglő nagy éttermében, melyen egymást érték a szebbnél-szebb felköszöntők. — Ezeknek sorából megemlítjük *Sziklay* polgármester felköszöntőjét, ki a város falai között megjelent vendégeket köszöntötte fel. — *Nagy* Pál esperesét, *Rozsnyó* város főjegyzőjét, *Fabián* kanonokét, a *Varga* Antalét, *Terray* Gyuláét, *Bornemisza* Istvánét, *Bornemisza* Lászlóét, *Baksay* Istvánét, *Czinke* Istvánét, *Kupay* Dénesét, *Dr. Veres* Samutét stb. Különösen nagy hatást keltett *Terray* Gyula ev. esperes gyönyörű felköszöntője, ki egykori tanárát s később kollégáját, a 80 éves *Baksay* Istvánt köszöntötte föl. — A reformátusok e rozsnói közgyűlése ünneplés színezetű volt s maga a város is lekötözött szívvelésséggel látta vendégeit. (A lapunk zár-tarkor vett s a közgyűlésről szóló részletes tudósítást jövő számunkban hozzuk Szerk.)

Városi közgyűlés. Városunk képviselő-testülete f. hó 23-án közgyűlést tartott, melyen a megüresedett al-adoszédői és ujonnan rendszeresített adóhivatali irnoki állást töltötték be. A közgyűlésen *Bornemisza* László alispán elnökölt, kit a kiküldött *Horváth* János, dr. *Kármán* Aladár és *Varga* Lajos hívtak meg a gyűlésre. A választáson bizalmi férfiaként: *Szemann* Endre, *Soós* Ferencz, *Cseh* István és *Rónay* Gyula szerepeltek, a kijelölő bizottság tagjai voltak: *Marton* János, *Lukács* Géza, *Baksay* István és *Szemann* Endre. — Az al-adoszédői, illetve ellenőri állásra: *Kohuth* Lajos és *Tretyák* Sámuel (*Osgyán*) pályázott, a közgyűlés egyhangulag az előbb nevezettet választotta meg. Az irnoki állásra pá-

lyáltak: *Dobrovsky* Miksa, *Eszenyi* István, *Csapó* Lajos, *Tretyák* Sámuel, *Gottlieb* Miksa (*Balog*). A bizottság ily sorrendben kändálta őket, s *Csapó* Lajos 31 szavazattal az *Eszenyi* 17 szavazata ellenében megválasztott irnokká. Az új tisztviselekhöz az alispán szép beszédet intézett, mire ezek letették a hivatalos esküt a közgyűlés színe előtt.

Eljegyzés. *Raiter* Sándor r.-murány-s.-tarjáni vasmű részvenytársulati tanító f. év április hó 15-én eljegyezte özv. *Bodnár* Endréné urhölgy kedves leányát *Paulát*, *Dobsinán*. — Boldogság legyen osztályrészük!

Esküdtzseki tárgyalások. Mint jeleztük, a helybeli törvényszéknél az esküdtzseki tárgyalások május 7-én kezdődnek. A két első napon halált okozó súlyos testi sértések ügye kerül tárgyalásra, mely elé városzerte élénk érdeklődéssel tekintenek. A tárgyalásra csakis belépő-jegygyel mehet be az érdeklődő közönség.

Halálozás. *Id. Kálmán* Frigyes helybeli régi polgár, *Kálmán* Frigyes nyugdíjazott czimz. tábornok édes atya f. hó 20-án 83 éves korában elhunyt. Temetése f. hó 22-én délután nagy részvét mellett ment végbe. Nyugodjék békében!

Szövetkezeti értekezlet. A fogyasztási szövetkezet ügye iránt városunkban szokatlanul élénk érdeklődés mutatkozik. Szombaton d. u. 5 órakor a vármegyei ház nagytermében mintegy 60—70 főre menő közönség gyűlt össze, hogy a szövetkezet ügye felett értekezzen. *Meszlényi* Zoltán nyitotta meg az értekezletet, ennek céljait ismertette indítványozta, hogy az elnöki székre hívják meg *Bornemisza* László alispánt, ki a meghívására kiküldött bizottsággal együtt csakhamar megjelent a terembe, s az értekezletet megnyitotta. — Jegyzővé dr. *Wallentiny* Dezsőt választották. — Az értekezlet tudomásul vette, hogy eddig mintegy 165 egyén jelentkezett, kik a szövetkezet eszméjét támogatják, s abba belépni hajlandók, s kimondatott, hogy a város területén megalkotják a fogyasztási szövetkezetet egyelőre 10 évre s egy részvény ára 20 korona lesz. — A további teendők ellátására: alapszabályok és a részletek kidolgozása stb. egy nagy bizottság küldetett ki, mely az alispán elnökölte alatt fog működni, s jelentését az újból összehívandó nagy gyűlés elé fogja terjeszteni.

Magyarország czimerei hiteles kiadásban. Igen sokan vannak az országban, a kik nem látták hazájuk czimereinek pontos és hiteles képét. Nem ok a hibásak benne, mert nem mindenütt szemléltethető az igazi magyar czimerek. Erdekes, hogy még a pénzekben sincs a magyar czimer pontosan feltüntetve. E hiba orvoslása végett adta ki a miniszterelnökség 1896-ban egy folio füzetben Magyarország czimereinek hiteles képmását. Akkoriban sokfelé szétküldték állami hivatalokhoz és iskolákhoz megvételre. A megmaradt több száz példányt átadták *Horovitz* Lajos budapesti könyvkereskedőnek s ott még mindig megszerezhető 4 koronáért. A nagy füzet 4 színes képet, egynéhány vázlatos képet és magyarázó szöveget tartalmaz. Iskoláknak, hivataloknak és érdeklődőknek egyaránt ajánlható.

Eljegyzés. Megyénkbeli illetőségű *Bogár* Izabella polgári iskolai tanítónőt — mint egy hozzánk beküldött jelentés közli — eljegyezte *Barczán* Endre áll. gimnáziumi tanár Makón.

Városi közgyűlést tartottak mult csütörtökön, mikor is az alsó-malom eladási ügyében kellett volna határozni szavazás útján. A közgyűlés azonban ez alkalommal sem volt határozatképes, úgy hogy 15 nap mulva újabb közgyűlést kell összehívni, s ekkor tekintet nélkül a megjelenők számára, a szavazás meg fog ejtetni.

Kenyérszükséglet. A jolsvai honvéd állomás parancsnokságától vett hivatalos értesítés szerint a május 17-ikére a jolsvai honvédállomásra jelzett kenyérszükséglet biztosítása a pozsonyi kerületi parancsnokság újabb rendelete folytán május hó 4-ikére tüzetett ki.

Színházi műsor. *Kiss Pál* színtársulata ma szerdán *Rip* van *Winkle* operette-et mutatja be, mely egyike a legszebb zenéjű daraboknak, holnap csütörtökön *Csiky* kitünő színműve: a „*Buborékok*”, pénteken ifjusági előadásul: „*A peleskei nótárius*”, szombaton: „*A bolond*”, a magyar színház nagy hatást keltett repertoire-darabja, városunkban ujdonság, kerül színre. Vasárnap megismétlik az „*Arany Kakast*.”

Párbaj. A mult héten — pénteken — délután U. K. és Z. G. között pisztolypárbaj volt, s miután ezen sérülés nem történt, karddal folytatták a felek a viaskodást. A párviald — mint ezt velünk a segítők közlik — mindkét fél könnyű sebesülésével végződött.

Dobsina városnak a házaló kereskedés eltiltása tárgyában alkotott szabályrendeletét a kereskedelmi szakosztály pártoló véleménye után a miskolczi kereskedelmi és iparkamara közös ülése is ajánlással terjesztette fel a miniszterhez jóváhagyás végett.

Megőrült leány. Miskolczon mult csütörtökön este a főútczái „*Budapest*” szálló előtt *Rozslozsnik* *Eszter* dobsinai eselédleány nagy ribilliót csinált, belekötött a járólétköbe, énekelte, ugrándozott, s viselkedésével magára vonta az emberek figyelmét. A mentők beszállították a szerencsétlen leányt a kórház elmebeteg osztályába.

Végzetes vigyázatlanság. Megirtuk a multkor, hogy *Pilis* Györgyné szül. *Rosszik* *Szabina* eseléd, ki f. hó 17-én egy kertben tüzet rakott, oly vigyázatlannal sürgött-forgott a tűz körül, hogy az belekapott ruhájába, s az asszony összeégett. A szerencsétlen asszony 3 napi kínos szenvedés után, 20-án meghalt az egész testére terjedő égési sebek következtében. Hétfőn temették el a kórház halottas házából.

Vizbe fult gyermek. Serkén mult csütörtökön a falu végén levő s az esőzések folytán megáradt víz mellett játszadozott a 5 éves *Okos* *Erzsike*. Körülötte nem volt senki, s a vigyázatlan kis leány beleesett a vízbe és ott megfulladt. Atyja csakhamar a partról el-tűnt, gyermek keresésére indult, de már csak a hullát halászhatták ki. A kis gyermeket pénteken délután temették el. A bíróság vizsgálatot indított ez ügyben.

A miskolczi kereskedelmi és iparkamara f. hó 24-én közös ülést tartott, melyen a napirendbe fel volt véve többek közt a kereskedelmi miniszter két leiratának tárgyalása. Az egyik a *Jolsva* r. t. város piaczi helypénz díjszabására, a másik a *Rimaszécs* részére kért ötödik országos vásár engedélyezésére vonatkozik.

Sztrájk. A helybeli megyei székház építésével foglalkozó, többnyire Liptómegyéből idekerült mintegy 60 munkás és kőmíves f. hó 23-án reggel nem állottak munkába, s fizetésemelést követelve, — sztrájkoltak. Ugy halljuk, hogy valami idegen pallér felbujtogatta a munkásokat, amennyiben több fizetést ígért nekik, ha hozzá állnak be. Ezek aztán itt is ugyanoly magas munkadíjat kívántak, a vállalkozó azonban kívánságukat nem volt hajlandó teljesíteni. Sokáig nem tartott a munkaszünet, mert már délben maguk kérték visszafogadásukat, s délután is újabb küldöttség kérte az engedélyt arra, hogy ismét munkába állhasson Kedden reggel aztán, — 7—8 ember híján, újra munkához fogtak, s az építkezés, mely különben a sztrájk napján is akadálytalanul folyt, folyik tovább zavartalanul, a hatalmas falak növekednek, s a terület egyrészen már jóval felülemelkednek a föld színén.

Fontos háziasszonyoknak! A lakás csak akkor lehet tiszta és pormentes, ha a padló fénymázzal van bevonva. Puha padlóknál ez akkor érhető el legjobban, ha azt az Eisenstädter-féle Linoleum padló-zománcz-ezal kenik be. Ezen kitűnő és elismert legjobb fénymáz gyorsan szárad, tartós és gyönyörű fényvel bír, nem terjeszt kellemetlen szagot, olcsóbb minden más fénymáznál, mert kiadóbb és tartósabb. Értéktelen utánzatoktól óvakodjunk és kérjen mindenki kizárólag Eisenstädter-féle „Linoleum padló-zománcz”-ot törv. bejegyzett „vaslovag” védjeggyel.

Gömöri magnezitbányák. Egy brüsszeli konzorcium, melynek tagjai Hoffmann-Bettendorf, Gueuer Achilles és Bettendorf Károly brüsszeli lakosok, egy brüsszeli bankkal megvették a megyénkbeli Ratkó-Szuha és Nyustya-Likér községekben fekvő magnezitbányákat és ebből részvénytársaságot alapítottak *Magnezit*-ipar részvénytársaság cég alatt, a melynek székhelye Brüsszel, alaptőkéje pedig 4 millió frank. A nevezett bányatelepeken nyerendő nyersanyagból égetett magnezitet készítenek, melynek piaca Észak-Amerika lesz.

Tűz. F. hó 24-én reggel 1/2 órakor a tűzjelző harang vésses kongása riasztotta fel városunk lakosságát nyugalmából. A Deák Ferenc-utczában Domborovszky köteles házának padlása gyuladt ki s csakhamar óriási lángoszlopot csapkodott ide-oda a hűvös reggeli szél. Az erős szél ugyancsak fokozta az ijedelmet, de szerencsére a szél nem tartott sokáig s a lángok előtt a szomszéd nagy tűzfala emelkedett, a másik oldalon pedig az égő háznak van tűzfala, a mi a veszedelmet némileg csökkentette. Derék tüzlőink, kik csakhamar a helyszínén termettek, bátran viselték magukat, s méltán megérdemlik a dícséretet és elismerést. Szinte versengeztek egymással, s a veszedelemmel szembe szállva szép eredménnyel működtek, mert a tüzet sikerült lokalizálni, még mielőtt a szoba tetőzetéhez ért volna. A padlásról aztán kibólták a nagy részt égő tömördek kendent, mely ott felhalmozva volt. A tetőzet nagyrésze leégett, s a gazdának így is nagy a kára. Különös, hogy e helyen már harmadízben ütött ki a tűz, az előző két gyorsan egymásután föllépett tűz-veszedelem tetten szűkségessé a tűzfal felépítését is. — A vizsgálat különben megindult abban az irányban, hogy nem terhel-e valakit a gondatlanság vádja a tüzeset miatt

A szerkesztésért ideiglenesen felelős: RÁBELY MIKLÓS.

A lapot közleményekkel ellátja: A SZERKESZTŐ-BIZOTTSÁG.

Magán-hirdetések.

Csiz fürdőben

a „Nedeczky-telepen” nagy üzlethelyiség raktárral 1900. május 1-re jutányos feltételek mellett kiadó, ezen régi gyógytár helyiség fűszer-, borkereskedésnek és czukrászának igen alkalmas. A bérház is 30 butorozott szobával bérbeadandó, esetleg eladó. Tudakozódní lehet Csizben, a „Nedeczky-telepen”.

2-3

BRAUN ZSIGMOND

vaskereskedése Rimaszombat.

Styria-kerekpárok Rimaszombat és vidéke részére kizárólagos képvisellete és raktára. Ezen gyártmány ez idő szerint legkitűnőbb és legkedveltebb, részletfizetésre is kapható.

Cserépkályhák nemcsak tamásfalai, hanem egyike Magyarország legkitűnőbb gyáranak főraktára. — A kályhák különböző eréme, barna, zöld és szezessziós színekben szállítanak és csiszolva állítanak.

Nagy raktárt tartok különböző építkezési anyagokban, u. m. portland- és román-cement, mennyezet nád, elszigetelő és kátrány fedő-lemezek stb. stb.

Varrógépek és vízmentes ponyvák raktára.

Az első magyar általános biztosító-társaság,

— mely egyike a legkiválóbb hazai intézeteknek, — főgynökségét birom, és elfogadok mindennemű épület-, pauschál-, ingóság-, takarmány- és jég-, nemkülönbön életbiztosításokat igen kedvező és előnyös föltételek mellett.

A n. é. közönség szives pártfogását kérve kitűnő tisztelettel

BRAUN ZSIGMOND.

4-*

Árverési hirdetmény.

A „Rimaszombati takarékpénztárban” a ki nem váltott és meg nem hosszabbított arany-ezüstnemű s értékpapirokból álló kézi zálogtárgyak **f. évi május hó 2-án** d. u. 2 órakor fognak az intézet helyiségében — a kiküldött hatósági biztos jelenlétében — nyilvános árverés útján eladatni.

Rimaszombat, 1900. április 18.

Az igazgatóság.

Eladó.

Az új Hunyady-uteza mindkét oldalán több szép fekvésű, egészséges lakásra alkalmas, azonnal építhető **háztelek** — **elfogadható áron** — eladó. Értekezhetni lehet alant jegyzett tulajdonosnál.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomára hozni, hogy nagyobb előnyös bevásárlások folytán az **összes faanyagok**, valamint a többi áruk árait mélyen leszállítottam, miről üzletemben meggyőződés szerezhető.

Szállítok a legolcsóbb árban legjobb minőségű **salgó-tarjáni, putnoki és vadnai kőszent** egész waggonrakományként, valamint kicsiben és házhoz is.

Elárusítok mindenféle **gazdasági gépeket** legjutányosab árak mellett **részletfizetésre** is.

Egyszersmind az elsőrangú „**trieszti általános biztosító-társaság**” (Generali) gömörmegeyi főgynökségét (kötvénykiállítási joggal) birom, abban a helyzetben vagyok, hogy mindennemű biztosításokat, u. m. **épületek, takarmányok, aratási készletek, ingóságok és törzsbiztosításokat**, továbbá **életbiztosítást** és **balesetbiztosítást** legolcsóbb és legelőnyösebb díjtétel mellett eszközölöm.

Az eddig irántam tanusított jóakaratu pártfogást megköszönve, vagyok

teljes tisztelettel

KOHN ALBERT fakeskedő

16-*

és a triesti ált. bizt. társ. (Assecurazioni Generali) gömörmegeyi főgynöke.

RÁBELY MIKLÓS

KÖNYVNYOMDÁJA,

a „GÖMÖR-KISHONT” kiadóhivatala

RIMASZOMBATBAN,

Pokorágyi-utca 1-ső szám, a községi fiu-iskola mellett.

Ajánlkozik mindennemű könyvnyomdai munkák gyors, pontos és izlésteljes kivételére a legjutányosabb árak mellett.

Iskoláknak: oklevelek, értesítők, bizonyítványok és kimutatások.

Ügyvédeknek: intő-levelek, kérvények és keresetek, meghatalmazások, díjjegyzékek, kötvények, szerződések, óvások, levélpapírok stb.

Pénzüntézeteknek: alapszabályok, értékpapírok, részvények és szelvények, betéti könyvecskék, üzleti könyvek, mérleg számlák stb.

Kereskedőknek és iparvállalatoknak: körlevelek, árjegyzékek, számlák, üzleti könyvek, czimkék és ragezédulák, intőlevelek, levélpapírok és borítékok czégnomással, czimkártyák, üzleti jelentések, levelezőlapok, csomagoló-papír czégnomással stb.

Falragaszok, hirdetmények, műsorok, étlapok, borezimkék, eljegyzési és esketési értesítők, meghívók, tánczrendek, gyászjelentések, névjegyek stb. elvállaltatnak.

Vidéki
megrendelések
gyorsan
eszközöltetnek.

Ugyanitt egy jó házból való fiu,
ki legalább 1—2 gimnáziumi osztályt
végzett, tanulólul felvétetik.